

**BAĞIMSIZ DENETİM ŞİRKETLERİNDE KALİTE YÖNETİMİNE İLİŞKİN
GÜNCEL YAKLAŞIMLAR: RİSK ODAKLI DENETİM YAKLAŞIMI**

*Current Approaches to Quality Management in Independent Audit Firms: The Risk-Based
Audit Approach*

Ahmet Fethi DURMUŞ

İnönü Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü,
ahmet.durmus@inonu.edu.tr, Malatya / Türkiye

<https://orcid.org/0000-0001-6626-7291>

Ali AKSÜT

Bitlis Eren Üniversitesi, Güroymak Meslek Yüksekokulu, Büro Hizmetleri ve Sekreterlik
Bölümü, aaksut@beu.edu.tr, Bitlis / Türkiye

<https://orcid.org/0000-0002-4222-9992>

Doi: <https://doi.org/10.33723/rs.1603164>

Durmuş, A. F. & Aksüt, A. (2025). “Bağımsız denetim şirketlerinde kalite yönetimine ilişkin güncel yaklaşımlar: Risk odaklı denetim yaklaşımı”. R&S- Research Studies Anatolia Journal, 8(1). 122-145.

Makale Türü / Article Type: Derleme Makalesi / Review Article

Geliş Tarihi/ Arrived Date: 17.12.2024

Kabul Tarihi / Accepted Date: 18.01.2025

Yayınlanma Tarihi / Published Date: 31.01.2025

ÖZ

Teknolojik gelişmeler, muhasebe skandalları ve artan düzenleyici gereklilikler, mevcut kalite kontrol standartlarının yetersiz kalmasına neden olmuş ve bağımsız denetimde risk odaklı denetim yaklaşımının benimsenmesini gerekli kılmıştır. Bu doğrultuda Uluslararası Denetim ve Güvence Standartları Kurulu (IAASB), 2020'de kalite yönetimine odaklanan Kalite Yönetim Standartlarını yayımlamıştır. Kalite Yönetim Standartlarının temeli ve en önemli özelliği, bağımsız denetim şirketlerinin kalite yönetiminde risk odaklı bir yaklaşım benimsemesi gerekliliğidir. Bu çerçevede, çalışmanın amacı, bağımsız denetim şirketlerinde kalite yönetimine yönelik güncel uygulamaları incelemek, risk odaklı denetim yaklaşımının önemini, risk değerlendirme sürecinin oluşumunu ve etkilerini değerlendirmektir. Çalışma, risk odaklı denetim yaklaşımının, sürdürülebilir kalite yönetimi için temel olup, risk değerlendirme süreçlerinin dikkatle tasarlanması ve uygulanması gerektiğini belirtmektedir. Ayrıca bu yaklaşımın denetim şirketleri ile denetlenen şirketlerin karşılaştıkları risklerin daha etkin bir biçimde yönetilmesine olanak tanıdığına, denetim sektöründe güvenilirliği artırarak kamu yararına hizmet etme amacını desteklediğine vurgu yapmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Denetim Kalitesi, Kalite Yönetim Standartları, Risk Odaklı Denetim Yaklaşımı

ABSTRACT

Technological advancements, accounting scandals, and increasing regulatory requirements have rendered the existing quality control standards insufficient, necessitating the adoption of a risk-based audit approach in independent auditing. Accordingly, the International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB) published the Quality Management Standards, focusing on quality management, in 2020. The foundation and most significant feature of the Quality Management Standards is the requirement for independent audit firms to adopt a risk-based approach to quality management. In this context, the aim of this study is to examine current practices regarding quality management in independent audit firms, evaluate the importance of the risk-based audit approach, and assess the formation and effects of the risk assessment process. The risk-based audit approach is fundamental to sustainable quality management and requires the careful design and implementation of risk assessment processes. This approach enables more effective management of the risks encountered by both audit firms and audited entities, enhancing reliability in the audit sector and supporting the goal of serving the public interest.

Keywords: Audit Quality, Quality Management Standards, Risk-Based Audit Approach

GİRİŞ

Finansal krizler, çevre koşullarındaki değişiklikler, hızla ilerleyen teknolojik gelişmeler ve ağlar ile hizmet sağlayıcıların kullanımındaki artış mevcut Kalite Kontrol Standartlarının (ISQC 1 ve ISA 220) paydaşların ihtiyaçlarını karşılamada yetersiz kalmasına yol açmıştır. Bu durum, kalite kontrol anlayışının daha etkin bir yaklaşımla yeniden ele alınması gerekliliğini gündeme getirmiştir. Bu çerçevede, Uluslararası Muhasebeciler Federasyonu (IFAC) çatısı altında faaliyet gösteren Uluslararası Denetim ve Güvence Standartları Kurulu (IAASB), 2019 yılında kalite kontrol sistemlerine yönelik kapsamlı değişiklikleri içeren bir dizi taslak yayımlamıştır (IAASB, 2020).

IAASB, geleneksel kalite kontrol yaklaşımını modern bir yaklaşımla yeniden şekillendirerek, kalite yönetimine odaklanan daha proaktif bir çerçeve önerisi sunmuştur. Bu kapsamda, denetim şirketlerinin kalite risklerini yalnızca tespit etmekle kalmayıp, aynı zamanda bu risklere etkin şekilde yanıt verebilecek bir yönetim anlayışı benimsemeleri amaçlanmıştır. Bu yaklaşım doğrultusunda, IAASB, ISQC 1 ve ISA 220'nin yerine geçecek yeni standartları 2020 yılında yayımlamıştır (IAASB, 2020). Bu kapsamda, iki yeni standart ve bir revize edilmiş standart yayımlayarak bağımsız denetim şirketlerinin kalite yönetimi yaklaşımlarını daha çağdaş ve güçlü bir yapıya kavuşturmuştur. Bu standartlardan kalite yönetimine ilişkin yeni yaklaşımlar sunan, ISQM 1 ve ISQM 2 ilk defa yayımlanırken, ISA 220 ise kapsamlı bir revizyondan geçirilerek aynı isimle yeniden yayımlanmıştır (IAASB, 2020).

Türkiye'de de bu gelişmelere paralel olarak, IAASB tarafından yayımlanan standartlar KGK tarafından Türkçeye çevrilmiş ve ulusal standartlar olarak uygulamaya alınmıştır. Bu süreç, uluslararası kalite yönetimi prensiplerinin yerel denetim uygulamalarına entegre edilmesini sağlamaktadır. (Tanören, 2024:91).

Kalite Yönetim Standartları, denetim süreçlerinin güvenilirliğini, tutarlılığını ve etkinliğini artırmak amacıyla geliştirilmiştir. Bu standartlar, bağımsız denetim şirketlerinin potansiyel

riskleri proaktif bir şekilde belirlemesine ve bu risklere uygun karşılıklar geliştirmesine olanak tanımaktadır. Böylece, finansal raporlama süreçlerinde hataların ve yanlış beyanların önüne geçilerek, paydaşların güveni sağlanmaktadır (Kaya ve Uzay, 2023:146).

Kalite Yönetim Standartlarının temeli ve en önemli özelliği, bağımsız denetim şirketlerinin kalite yönetiminde risk odaklı bir yaklaşım benimsemesi gerekliliğidir. Risk odaklı bir yaklaşım, denetim şirketlerinin kalite yönetim sistemlerini kendi koşullarına ve gerçekleştirdikleri denetim veya hizmetlerin gerekliliklerine uygun şekilde uyarlamalarına olanak tanımaktadır. Bu yaklaşım ayrıca şirketin doğası, faaliyetlerinin niteliği ve yürüttüğü denetimlerin koşulları dikkate alınarak, kalite yönetimi sürecinin etkili bir şekilde uygulanmasına olanak tanıyan kritik unsurlara odaklanılmasını sağlamaktadır (KYS 1, İlk Uygulama Rehberi,17). Bu aşamada, bağımsız denetim şirketleri kalite hedeflerini belirlerken standarda uygun şekilde hareket edecekler ve ardından bu hedeflere ulaşırken karşılaşılabilecekleri potansiyel riskleri değerlendirip, kendilerine özgü bir kalite yönetim sistemi geliştireceklerdir. Kalite hedefleri, standart tarafından tanımlanmış olsa da kalite risklerinin saptanması ve uygun karşılıkların geliştirilmesi her bir denetim şirketi için özeldir. Bu nedenle, risklerin belirlenmesi, analiz edilmesi ve doğru çözümler üretilmesi, sistemin temelini oluşturmaktadır (Yükçü ve Koçakoğlu, 2022: 9).

Risk odaklı denetim yaklaşımı, denetim şirketlerinin kalite yönetiminde başarılı olmaları için vazgeçilmez bir unsur olarak öne çıkmaktadır. Bu bağlamda, çalışmanın amacı, bağımsız denetim şirketlerinde kalite yönetimine yönelik güncel uygulamaları incelemek, risk odaklı denetim yaklaşımının önemini, risk değerlendirme sürecinin oluşumunu ve etkilerini değerlendirmektir. Bu çalışma, bağımsız denetim şirketlerinin risk değerlendirme süreçlerini tasarlama ve uygulama konularında farkındalık oluşturmayı ve bu süreçlere yönelik literatüre katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

KALİTE YÖNETİMİNE İLİŞKİN GÜNCEL DÜZENLEMELER

Bağımsız denetimde kalite güvence sistemlerinin tesisine yönelik olarak uluslararası ve ulusal düzeyde çeşitli düzenlemeler yürürlüğe konulmuştur. Uluslararası alanda, IAASB tarafından yayımlanan ISQC 1 (2004) ve ISA 220 (2002), denetim kuruluşlarında kalite kontrol sistemlerinin oluşturulmasına rehberlik etme amacı taşımaktadır (IAASB, 2020). Türkiye'de ise KGK, bu standartları temel alarak "Kalite Kontrol Standardı 1" i (KKS 1) hazırlamış ve söz konusu standart, 2013 yılında yürürlüğe girmiştir. KKS 1'in temel amacı, denetim kuruluşları ve denetim personelinin yasal düzenlemeler ile mesleki standartlara uyumunun sağlanması ve denetim raporlarının güvenilirliğini artırmak için makul bir güvence sunan bir kalite güvence sisteminin sürekliliğini temin etmektir (KKS 1, Paragraf 11).

KKS 1'e tamamlayıcı nitelikte olan Bağımsız Denetim Standartları 220 (BDS 220), 2013 yılında yürürlüğe girmiştir. Bu standart, denetim sürecinin ilgili mevzuat ve mesleki standartlara uygun şekilde yürütülmesine ve denetim raporlarının içinde bulunan koşullara uygunluğunun sağlanmasına ilişkin makul güvence sağlayan kalite kontrol prosedürlerinin uygulanmasını öngörmektedir. Böylece, denetim sürecinin bütün aşamalarında kalite kontrol mekanizmalarının etkinliği artırılarak, raporların doğruluk ve güvenilirliğinin temin edilmesi hedeflenmektedir (BDS 220, Paragraf 11).

ISQC 1 ve ISA 220'nin sınırlılıkları ile değişen çevresel koşullar, teknolojik gelişmeler ve dış hizmet sağlayıcılarının artan kullanımı, IAASB'in denetim kalitesi kontrol çerçevesinde değişiklik gereksinimine yönelik bir değerlendirme yapmaya yönlendirmiştir. Bu kapsamda IAASB, yayımladığı bir dizi taslak standart aracılığıyla, kalite kontrolüne odaklanan mevcut çerçeveden, kalite yönetimine odaklanan yeni bir çerçeveye geçiş yapılmasını önermiştir. Söz konusu çerçeve; ISQM 1, ISQM 2 ve ISA 220 (Revize) standartlarını içermektedir. IAASB, bu standartları 2020 yılında onaylayarak yayımlamıştır. Bu standartlar, mevcut yürürlükte bulunan ISQC 1 ve ISA 220'nin yerini almıştır.

Türkiye' de ise bu standartlar, KGK tarafından Türkçeye çevrilmiş ve "Kalite Yönetim Standartları" (KYS) olarak düzenlenmiştir. Bu çerçevede KYS 1, KYS 2 ve BDS 220 (Revize) standartları, 31 Aralık 2023 ve sonrasında başlayan hesap dönemlerine ilişkin denetimlerde uygulanmak üzere yayımlanmıştır. Bu düzenleme ile birlikte, önceki uygulamada kullanılan KKS 1 ve BDS 220 yürürlükten kaldırılmış; bunların yerine, kalite yönetim süreçlerini daha kapsamlı bir şekilde ele alan KYS 1, KYS 2 ve BDS 220 (Revize) uygulamaya alınmıştır.

KYS 1 Finansal Tabloların Bağımsız Denetim veya Sınırlı Bağımsız Denetimleri ile Diğer Güvence Denetimleri ya da İlgili Hizmetleri Yürüten Bağımsız Denetim Şirketleri için Kalite Yönetimi

KYS 1, denetim şirketlerinin kalite yönetimi süreçlerini daha proaktif ve etkili bir yaklaşımla ele almalarını hedefleyerek, güçlü ve etkili kalite yönetim sistemlerinin geliştirilmesini teşvik etmektedir. Standart, denetim şirketleri tarafından üstlenilen taahhütlerin özel niteliği ve bağlamsal koşulları ile orantılı bir kalite yönetim sisteminin oluşturulmasını önermektedir. KYS 1'e uygun olarak, denetim şirketleri, üstlendikleri tüm sözleşmelerin kalitesini yönetmek için sürekli ve etkili bir şekilde izlenebilecek bir kalite yönetim sistemi tasarlamakla görevlidir. KYS 1 ayrıca; denetim şirketlerinde güçlü bir yönetimin ve liderliğin önemine vurgu yaparak, liderlik rolleri, sorumluluklar ve hesap verebilirlik konularına dikkat çekmektedir. Bu kapsamda, liderlik performansının düzenli olarak gözden geçirilmesi gerektiğini belirtir. Standart, şirket büyüklüğü fark etmeksizin finansal tabloların güvence hizmetleri veya diğer ilgili hizmetlerin denetimine konu olan tüm sözleşmelerde kalite yönetimini zorunlu kılarak; denetim süreçlerini daha tutarlı ve güvenilir bir hale getirmeyi amaçlamaktadır (KYS 1, 2022).

KYS 2 Denetimin Kalitesinin Gözden Geçirilmesi

KYS 2, denetim kalitesini gözden geçirme sürecine ilişkin detaylı düzenlemeler sunarak bu sürecin etkinliğini artırmayı amaçlamaktadır. Standart; denetim kalitesini gözden geçirecek kişilerin atanması, nitelikleri, sorumlulukları, gözden geçirme ve belgelendirme süreçleri ile

ilgili düzenlemeleri tanımlamaktadır. Ayrıca, denetim kalitesinin gözden geçirilme sürecinin ön koşullarını, karşılaşılan zorlukları ve yerine getirilmesi gereken yükümlülükleri ele almak için tasarlanmıştır. Denetim şirketi adına atanan kaliteyi gözden geçiren kişi, süreç boyunca kalite kontrol mekanizmalarının etkinliğini değerlendirmek ve ölçmekle yükümlüdür (KYS 2, 2022).

BDS 220 (Revize) Finansal Tabloların Bağımsız Denetiminde Kalite Yönetimi

BDS 220, finansal tabloların bağımsız denetimi çerçevesinde kalite yönetimine ilişkin sorumlu denetçinin ve denetim ekibinin sorumluluklarını tanımlamaktadır. Standart, sorumlu denetçi ve denetim ekibinin kalite yönetimindeki rollerine vurgu yaparak, sorumlu denetçinin denetim kalitesinin sağlanmasındaki kritik önemine dikkat çekmektedir. Standart, ayrıca sorumlu denetçinin denetim ekibiyle birlikte kalite yönetiminin her aşamasında etkin bir şekilde yer alması gerektiğini belirtmektedir. Revize edilmiş haliyle BDS 220, kalite yönetimi anlayışını daha kapsamlı bir şekilde ele almakta ve denetim ekibinin görev düzeyinde kaliteyi yönetme sorumluluğunu ön plana çıkarmaktadır. Ayrıca, standart, denetim sürecinde denetim ekibi tarafından yapılan kritik yargıların ve bu yargıların sonuçlarının nesnel bir şekilde değerlendirilmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Bu bağlamda, profesyonel şüphecinin korunmasının denetim sürecinin güvenilirliği açısından önemine işaret etmektedir (BDS 220, 2022).

Güncel Düzenlemelerin Önceki Düzenlemelerle Karşılaştırılması

IAASB tarafından hazırlanıp yürürlüğe alınan iki yeni standart ile revize edilen ISA 220 sayesinde, denetim kalitesine ilişkin yaklaşım, geleneksel kalite kontrol çerçevesinden çıkarılarak daha proaktif bir anlayışla tasarlanan kalite yönetim çerçevesine taşınmıştır (Ismail vd., 2018: 338). Bu yeni çerçeve, denetim kalitesinin daha proaktif bir şekilde yönetilmesini ve sürekli iyileştirilmesini hedeflemektedir. Aşağıda, önceki düzenleme olan KKS 1 ile yeni

standartlar, KYS 1 ve KYS 2 arasındaki farkları ele alan bir karşılaştırma tablosu ve açıklamalar sunulmaktadır.

Tablo 1: KKS 1, KYS 1 ve KYS 2 Bileşenlerinin Karşılaştırılması

KKS 1	KYS 1	KYS 2
Liderlik	Yönetişim ve Liderlik	
	Risk Değerlendirme Süreci	
Etik Hükümler	Etik Hükümler	
Müşteri İlişkisinin ve Belirli Bir Sözleşmenin Kabulü ve Sürdürülmesi	Müşteri İlişkisinin ve Belirli Bir Sözleşmenin Kabulü ve Sürdürülmesi	
Denetimin Yürütülmesi	Denetimin Yürütülmesi	Kalite Kontrol Gözden Geçirme
İnsan Kaynakları	Kaynaklar (İnsan, Teknoloji ve Entelektüel)	
	Bilgi ve İletişim	
İzleme	İzleme ve Düzeltme Süreci	

Kaynak: IAASB, 2020.

Tablo 1'de görüldüğü üzere, yeni KYS 1 ve KYS 2, önceki KKS 1'e kıyasla önemli değişiklikler içermektedir. KYS 1, yeni kalite yönetim anlayışında yalnızca liderlik bileşeninin yeterli olmadığını, bunun yanında yönetim kavramının da eklenmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Bu değişim, daha şeffaf, katılımcı, kapsayıcı, yönlendirici ve gözetici bir

anlayışın oluşturulması gerekliliği üzerinde durmaktadır. Yeni standartlara eklenen bileşenlerden biri de tamamen yeni bir yaklaşım olan risk değerlendirme sürecidir. Bu süreç, denetim kalitesinin sağlanmasında önemli bir rol oynar; çünkü denetim risklerinin tespit edilmesi ve bu risklere uygun yanıtların tasarlanması, Kalite Yönetim Standartlarının bir gerekliliği haline gelmiştir. Kaynaklar bağlamında, önceki standartta yalnızca insan kaynağı öne çıkarken, değişen ve gelişen ihtiyaçlar doğrultusunda, yeni standartlara teknolojik kaynaklar ve entelektüel kaynaklar eklenmiştir (Tanören, 2024: 96).

Denetim şirketlerinin bu iki yeni kaynak çerçevesinde, kalite yönetim sistemlerinin desteklenmesi ve oluşturulmasına yönelik düzenlemeler yapmaları gerektiği belirtilmiştir. Bilgi ve iletişim bileşeni de yenilikler arasında yer almakta olup, oluşturulan kalite yönetim sisteminin uygulanması ve işleyişine ilişkin bilgilerin temin edilmesini, bu bilgilerin denetim şirketi içindeki ve dışındaki ilgili tüm taraflarla zamanında paylaşılmasını kapsamaktadır. Bu bileşen, iletişim kanallarının etkin kullanımını ve şeffaf bilgi akışını teşvik etmektedir. Son olarak, yeni standart, izleme faaliyetinin tek başına yeterli olmadığını ifade etmekte ve daha etkin bir kalite yönetim sistemi için iyileştirme faaliyetlerinin eklenmesi gerektiğini vurgulamaktadır. Süreç içinde tespit edilen eksikliklerin giderilmesi için yapılan iyileştirme faaliyetleri, her bir adıma ilişkin belgelendirme süreciyle desteklenmelidir (Tanören ve Biçer, 2023: 34).

KYS 1'de yer alan tüm bu bileşenler, birbirleriyle entegre bir şekilde çalışmakta ve karşılıklı etkileşim halinde bulunmaktadır. Her bir bileşenin diğer bileşenleri etkileme biçimi, kalite yönetimini olumlu ya da olumsuz yönde etkileyebilir. Bu nedenle, bileşenlerin birbiriyle ilişkili olarak değerlendirilmesi ve bu bağlamda sistemin bütüncül bir yaklaşımla ele alınması büyük önem taşımaktadır (IAASB, 2022).

KALİTE YÖNETİM STANDARTLARI VE RİSK ODAKLI DENETİM YAKLAŞIMINA YÖNELİK LİTERATÜR TARAMASI

Kalite Yönetim Standartları ve risk odaklı denetim yaklaşımı ile ilgili ulusal ve uluslararası literatürde yer alan çalışmalar aşağıda özetlenmektedir.

Knechel ve Willekens (2006), Belçika'daki halka açık şirketlerde denetim ücretlerinin, risk yönetimi açıklamaları ve kurumsal yönetim uygulamalarından nasıl etkilendiğini incelemiştir. Çalışmada denetim komitesine sahip olma, finansal risk yönetimine ilişkin açıklamaların yüksek düzeyde yapılması ve bağımsız yönetim kurulu üyelerinin oranının yüksek olması gibi faktörlerin denetim ücretlerini artırdığı belirlenmiştir. Buna karşılık uyum risk yönetimi açıklamalarının yüksek seviyede olduğu durumlarda denetim ücretlerinin daha düşük olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmada kurumsal yönetim uygulamalarının denetim maliyetlerini azaltmada doğrudan bir etkisinin olmadığı gösterilmektedir.

Chang vd. (2008), denetim riski tespitinin değerlendirilmesi amacıyla bulanık mantık teorisi ve denetim risk modeline dayalı bir sistem geliştirmişlerdir. Çalışmada bu sistemin geçerliliği vaka çalışması ile test edilmiştir. Sistem tarafından üretilen tespit riski değerlendirmesinin geleneksel yöntemlerle tutarlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca bulanık mantık teorisinin denetim riskinin sistematik değerlendirilmesine katkı sağladığı ve bu yaklaşımın denetim kalitesini artırma potansiyeline sahip olduğu gösterilmektedir.

Vaicekauskas ve Mackevičius (2014), denetim kalitesini yönetmeye yönelik bir çerçeve geliştirmişlerdir. Çalışmada denetim kalitesinin dış ve iç faktörlerden etkilendiği ve denetçilerin mesleki yeterliliğinin paydaş beklentilerini karşılamada önemli olduğu vurgulanmaktadır. Aynı zamanda denetim süreçlerinde etik ilkeler ve yasal düzenlemelere bağlı kalınmasının önemi ortaya koyulmaktadır.

Coetzee ve Lubbe (2014), risk tabanlı iç denetim uygulamalarının verimliliğini artırmak amacıyla bir model geliştirmişlerdir. Araştırmada stratejik ve operasyonel düzeyde kapsamlı

risk yönetimi süreçlerinin, iç denetimin etkinliği için kritik olduğu vurgulanmaktadır. Ayrıca birçok kuruluşun bu olgunluk seviyesine ulaşmamış olması nedeniyle, geleneksel denetim yaklaşımlarına aşırı güvenin kontrol maliyetlerini artırabileceğine işaret edilmektedir. Çalışmada riski paylaşma ve azaltma stratejilerinin önemine dikkat çekilmektedir.

Cohen vd. (2017), halka açık şirketlerin "yönetişim üçlüsü" ile yaptıkları görüşmeler aracılığıyla, kurumsal risk yönetimi ile finansal raporlama süreci arasındaki ilişkiyi incelemiştir. Çalışmada, bu süreçler arasında güçlü bir bağlantı olduğu ortaya koyulmaktadır. Ancak, stratejik boyutların bağımsız denetçiler tarafından yeterince dikkate alınmaması nedeniyle, denetim sürecinde bir beklenti uçurumu oluşabileceği tespit edilmiştir.

Salih ve Flayyih (2020), Irak'taki dış denetim mesleğinde risklerin azaltılmasında denetim kalitesinin etkisini analiz etmişlerdir. Anket verilerine dayanan araştırmada denetim kalitesinin dış denetim risklerini önemli ölçüde azalttığı gösterilmektedir. Ayrıca, denetim kalitesinin artırılmasının mesleğin güvenilirliğini güçlendirdiği vurgulanmaktadır.

Yükçü ve Koçakoğlu (2022), bağımsız denetimde risk değerlendirme sürecine, denetim kalite göstergelerinin etkisini incelemiştir. Araştırmada denetim şirketlerinin kalite göstergeleriyle riskleri daha etkin değerlendirebilecekleri ve sapmaları erken tespit ederek müdahale edebilecekleri gösterilmektedir. Aynı zamanda ISQM 1'in denetim süreçlerinde önemli bir araç olabileceği öngörülmektedir.

Lapişkaia (2023), denetim firmalarının kalite yönetim sistemlerinde risk değerlendirme süreçlerini analiz etmiştir. ISQM 1'in yürürlüğe girmesiyle entegre bir kalite yönetim sistemine duyulan ihtiyacın arttığını belirtmiştir. Çalışmada operasyonel ve finansal risklerin kalite yönetimini zayıflatabileceği gösterilmektedir.

Tanören ve Biçer (2023), 2020'de IAASB tarafından uygulamaya konulan yeni Kalite Yönetim Standartlarının denetim kalitesini artırmadaki etkisini incelemiştir. Türkiye'de 2023'te yürürlüğe girecek standartlara uyum sağlanması için bilinçli ve sistematik bir yaklaşım

önermektedirler. Çalışmada bu standartların etkinliğinin artırılmasında farkındalığın önemi vurgulanmaktadır.

Kaya ve Uzay (2023), Türkiye'de yeni Kalite Yönetim Standartları çerçevesinde denetim şirketlerinin oluşturması gereken davranış kurallarını analiz etmişlerdir. Çalışmada büyük denetim şirketlerinin davranış kurallarının etik ilkelere ve yasal düzenlemelere uyumu artırdığı ve uluslararası ağlara bağlı olmayan Türk denetim şirketleri için rehber olabileceği sonucuna varılmıştır.

Literatürde yapılan çalışmalar genel olarak Kalite Yönetim Standartları, risk yönetimi ve denetim kalitesine odaklanmakta, bu standartların uygulamalardaki etkilerini değerlendirmeyi amaçlamaktadır. Bu çalışmada ise risk odaklı denetim yaklaşımının Kalite Yönetim Standartlarının belirlediği çerçevede nasıl şekillendiği ve bu yaklaşımların denetim süreçlerine nasıl entegre edildiği detaylı bir şekilde açıklanmaya çalışılmıştır.

KALİTE RİSKİ KAVRAMI

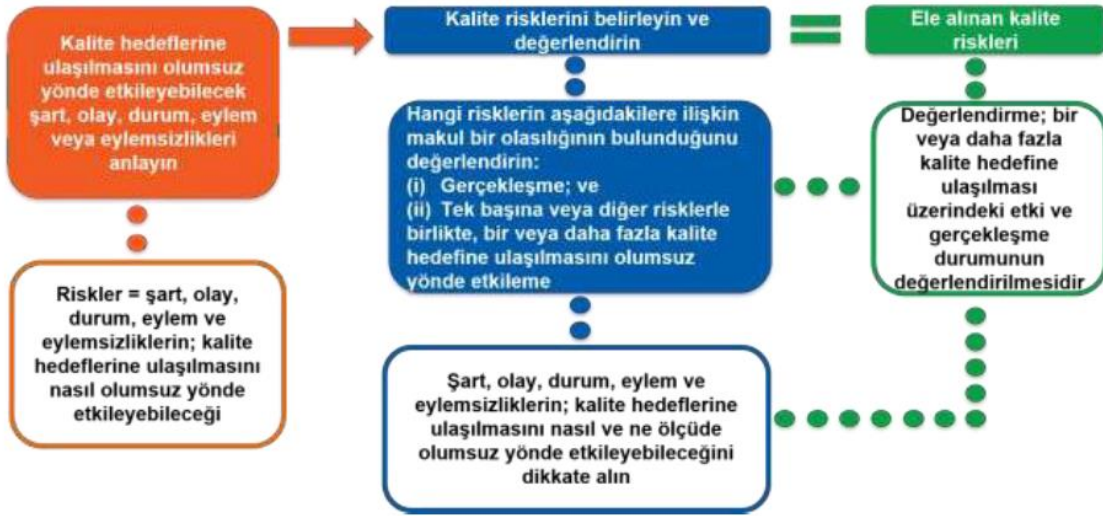
Kalite hedeflerine ulaşmayı olumsuz etkileyebilecek birçok risk bulunmaktadır. Ancak, denetim şirketinin tüm riskleri belirleyip değerlendirmesi ve her biri için karşılık tasarlayıp uygulaması her zaman makul veya uygulanabilir değildir. Bu nedenle, KYS 1, tüm riskleri kalite riski olarak kabul etmez. Bunun yerine, denetim şirketinin kalite hedeflerini etkileme potansiyeli en yüksek risklere odaklanmasını amaçlar ve bu risklerin uygun şekilde ele alınmasını sağlar (KYS 1 İlk Uygulama Rehberi:21).

KYS 1 kapsamında bir riskin kalite riski olarak değerlendirilebilmesi için iki temel şart bulunmaktadır. Risk, her iki şart yerine getirildiğinde kalite riski olarak nitelendirilir (KYS 1, Paragraf A46):

- ✓ Riskin gerçekleşme olasılığı makul düzeyde olmalıdır.

✓ Riskin tek başına veya diğer risklerle birlikte, bir veya daha fazla kalite hedefinin gerçekleştirilmesini olumsuz etkileme olasılığı makul bir seviyede olmalıdır.

Denetim şirketi, bir riskin yukarıdaki şartları sağlayıp sağlamadığını, profesyonel mesleki yargısına dayanarak belirleyecektir. KYS 1, denetim şirketinin kalite risklerini tanımlama ve değerlendirme sürecinde izlemesi gereken adımları aşağıdaki şekilde düzenlemektedir (KYS 1 İlk Uygulama Rehberi:22).

Şekil 1: Denetim Şirketinin Kalite Risklerini Tanımlama ve Değerlendirme Süreci

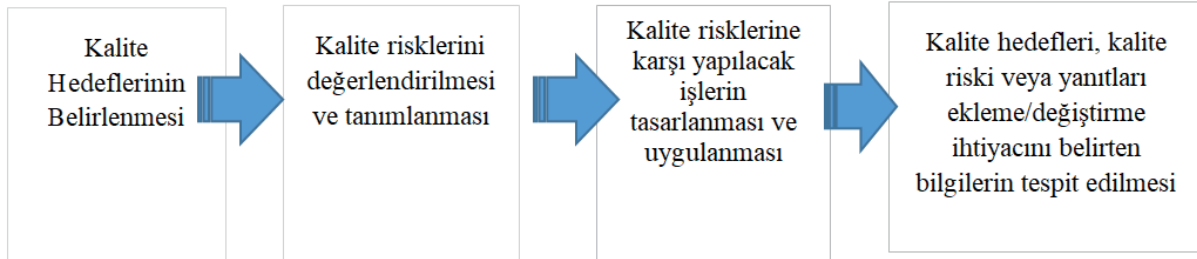
Kaynak: KYS 1, İlk Uygulama Rehberi, 22.

Risk değerlendirme sürecinde, öncelikle denetim şirketi, yürüttüğü denetimlerin kalite hedeflerinin gerçekleştirilmesini olumsuz yönde etkileyebilecek koşulları, olayları, durumları, eylem ve eylemsizlikleri anlamaya odaklanır. Ayrıca denetim şirketi, yukarıda belirtilen iki şarta ek olarak, kalite hedeflerinin başarısını etkileyebilecek koşulların, olayların, durumların, eylemlerin ve eylemsizliklerin nasıl ve ne düzeyde etkileyebileceğini de dikkate almak zorundadır (KYS 1 İlk Uygulama Rehberi:22).

KYS KAPSAMINDA DENETİM ŞİRKETLERİNDE RİSK TABANLI DENETİM YAKLAŞIMININ UYGULANMASI SÜRECİ

KYS 1'in temeli ve en önemli özelliği, bağımsız denetim şirketlerinin kalite yönetiminde risk odaklı bir yaklaşım benimsemesi gerekliliğidir. Risk odaklı bir yaklaşım, denetim şirketlerinin kalite yönetim sistemlerini kendi koşullarına ve gerçekleştirdikleri denetim veya hizmetlerin gerekliliklerine uygun şekilde uyarlamalarına olanak tanımaktadır. Bu yaklaşım ayrıca şirketin doğası, faaliyetlerinin niteliği ve yürüttüğü denetimlerin koşulları dikkate alınarak, kalite yönetimi sürecinin etkili bir şekilde uygulanmasına olanak tanıyan kritik unsurlara odaklanılmasını sağlamaktadır (KYS 1, İlk Uygulama Rehberi,17).

Bu bağlamda, bağımsız denetim şirketlerinin kalite hedeflerini belirlemek, kalite risklerini tanımlamak ve değerlendirmek, bu risklere karşı yapılacak işleri tasarlamak ve uygulamak için bir risk değerlendirme süreci tasarlamaları ve hayata geçirmeleri gerekmektedir. KYS 1, söz konusu sürecin nasıl uygulanması gerektiğine ilişkin aşağıdaki gereklilikleri belirlemektedir (KYS 1, Paragraf 23).

Şekil 2: Denetim Şirketinin Risk Değerlendirme Sürecinin Tasarımı

Kaynak: IAASB (2020)

Kalite hedeflerini belirleme, kalite risklerini tanımlama ve değerlendirme ile karşılıkları tasarlama ve uygulama süreçleri, yineleyici ve dinamik bir yapıya sahiptir. Bu bağlamda KYS 1, denetim şirketinin kalite risklerini tanımlama ve değerlendirme aşamasında ilave kalite hedeflerinin belirlenmesi gerektiğini ifade edebilir. Aynı şekilde, denetim şirketi, karşılıkları

tasarlama ve uygulama aşamasında herhangi bir kalite riskinin tanımlanmadığını ya da değerlendirilmediğini tespit edebilir. Bununla birlikte; şirketin tasarladığı karşılıklar, daha fazla kalite riskine neden olabilecek koşulları, olayları, durumları, eylemleri veya eylemsizlikleri de ortaya çıkarabilir (KYS 1 İlk Uygulama Rehberi,17).

Kalite Hedeflerinin Belirlenmesi

Bir kalite yönetim sisteminin etkinliği, sistemin belirlenen hedeflere ulaşma düzeyi ile ölçülür. KYS 1 kapsamında kalite hedeflerinin belirlendiği bileşenler aşağıda sıralanmaktadır (IAASB, 2020):

1. Üst yönetim ve liderlik yapısı
2. Etik hükümler
3. Müşteri ilişkisinin ve belirli bir sözleşmenin kabulü ve devam ettirilmesi
4. Denetimin yürütülmesi
5. Kaynaklar
6. Bilgi ve iletişim

Denetim şirketlerinin, bu bileşenlerle ilgili çeşitli kalite hedefleri belirlemesi gerekmektedir. Söz konusu kalite hedeflerine ulaşılması, denetim şirketinin kalite yönetim sisteminin amaçlarının gerçekleştirildiğine dair makul bir güvence sağlamaktadır (IAASB, 2022).

Kalite yönetim sistemindeki kalite hedefleri, genel anlamda yüksek düzeydeki hedeflerdir. Bu nedenle KYS 1, kalite yönetim sisteminin farklı bileşenleri için daha spesifik kalite hedefleri belirler. Bu spesifik hedefler, denetim şirketinin kaliteyi etkin bir şekilde yönetebileceği bir kalite yönetim sistemi kurmasını sağlamak amacıyla, elde edilmesi gereken sonuçları net bir şekilde tanımlamaktadır. Her bileşendeki kalite hedefleri, şirketin kalite risklerini doğru bir şekilde tanımlamasına ve değerlendirmesine yardımcı olur. Bu hedefler, denetim şirketinin odaklanması gereken noktaları belirlemekte ve başarıya ulaşma sürecinde olası aksaklıkların veya risklerin daha iyi tespit edilmesine olanak tanımaktadır (KYS İlk Uygulama Rehberi, 19).

Bağımsız denetim şirketlerinin koşulları geniş bir çeşitlilik gösterebildiğinden, KYS 1'de belirtilen kalite hedeflerine ek olarak, şirketlerin kalite yönetim sistemi hedeflerini gerçekleştirmek için belirlemesi gereken ilave kalite hedefleri de bulunabilir. Bu kapsamda, KYS 1, şirketin kalite yönetim sistemi hedeflerini gerçekleştirebilmesi için gerekli görüldüğünde ilave kalite hedefleri belirlemesini zorunlu kılmaktadır. Ancak, ilave kalite hedefleri belirlenmesi gereken durumların yaygın olmaması halinde, tüm denetim şirketlerinin bu tür hedefler belirlemesi zorunlu değildir (KYS 1 İlk Uygulama Rehberi, 20).

Kalite Risklerinin Değerlendirilmesi ve Belirlenmesi

Kalite hedeflerinin gerçekleştirilmesini olumsuz etkileyebilecek birçok risk bulunmaktadır. Ancak KYS 1, her riski kalite riski olarak değerlendirmez; çünkü bir şirketin tüm olası riskleri tanımlaması, değerlendirmesi ve her biri için karşılıklar tasarlaması hem makul hem de pratik değildir. KYS 1, şirketin yalnızca kalite hedeflerini en fazla etkileyen risklere odaklanmasını amaçlamaktadır. Bu yaklaşım, söz konusu risklerin denetim şirketi tarafından etkili ve uygun bir şekilde ele alınmasını sağlamayı hedeflemektedir (KYS 1 İlk Uygulama Rehberi, 21).

Risk tanımlama ve değerlendirme sürecinin denetim şirketleri arasında tutarlı bir şekilde uygulanmasını teşvik etmek amacıyla KYS 1, şirketin ve yürüttüğü denetimlerin niteliğine odaklanan olayları ve durumları, eylemleri ve eylemsizlikleri içermektedir. Bu bağlamda, denetim şirketinin anlaması gereken unsurlar şunlardır (KYS 1, Paragraf 25):

- ✓ Denetim şirketinin yapısının karmaşıklığı ve çalışma özelliği,
- ✓ Denetim şirketinin stratejik ve operasyonel kararları, iş süreçleri ve iş modeli,
- ✓ Liderlik özellikleri ve yönetim tarzı,
- ✓ Hizmet sağlayıcılar tarafından sağlanan kaynaklar dâhil olmak üzere şirketin kaynakları,
- ✓ Şirketin faaliyetlerini yürüttüğü çevre, kanunlar, yönetmelikler ve mesleki standartlar,

- ✓ Denetim şirketinin içinde bulunduğu denetim ağına ait gereksinimler, denetim ağ hizmetlerinin niteliği ve kapsamı,
- ✓ Denetim şirketi tarafından gerçekleştirilen denetim veya hizmet türleri ve yayımlanacak raporlar,
- ✓ Denetim veya hizmet sözleşmelerinin üstlenildiği kuruluşların türleri.

Kalite Risklerini Ele Almaya Yönelik Yapılacak İşlerin Tasarlanması ve Uygulanması

Denetim şirketi, kalite risklerine yönelik yaptığı değerlendirmelerin gerekçelerine dayanarak ve bu gerekçelere uygun bir yaklaşım benimseyerek kalite risklerini ele almaya yönelik yapılacak işleri tasarlar ve uygular. Kalite risklerine karşı yapılacak işlerin doğası, kapsamı ve zamanlaması, kalite risklerine verilen değerlendirmelerin gerekçelerine bağlıdır (KYS 1, Paragraf 26).

Kalite risklerini ele almak için tasarlanan ve uygulanan işler, söz konusu risklerin gerçekleşme olasılığını azaltmaya yönelik bir etki yaratmaktadır. Bu süreç, denetim şirketinin kalite hedeflerine ulaşmasını kolaylaştırmaktadır. KYS 1, denetim şirketlerinin kalite risklerine karşılık yapacağı işlerin tasarımını ve uygulanmasını zorunlu kılmaktadır. Denetim şirketi, kalite risklerine karşılık yapacağı işleri tasarlarken; kalite riskleri konusunda yaptığı değerlendirmelerin gerekçelerini, şartları, olayları, durumları, eylem ve eylemsizliklerin kalite hedeflerini nasıl ve hangi ölçüde etkilediğini, ayrıca kalite risklerinin gerçekleşme olasılığını dikkate almak zorundadır (KYS 1 İlk Uygulama Rehberi, 27-28).

Denetim şirketi, kalite risklerine karşı yapacağı işleri, şirketinin doğasına ve koşullarına uygun şekilde tasarlar ve uygularlar. Ancak KYS 1, kalite risklerine karşı yapılacak çeşitli işlerin tasarlanmasını ve uygulanmasını zorunlu hale getirmiştir. Örneğin; denetim şirketinin, ilgili etik hükümlere uygunluğu tehdit eden durumları belirlemesi ve değerlendirmesi, etik ihlallerini tanımlayıp bildirmesi, değerlendirmesi ve raporlaması gerekmektedir. Ayrıca etik ihlallerin nedenlerine ve sonuçlarına zamanında ve uygun bir şekilde yanıt verilmesi için ilgili

politika ve prosedürlerin oluşturulması gereklidir. Örnek olarak; denetim şirketi, etik hükümlere uygunluk için bağımsız olmaları gereken tüm personelden en az yılda bir kez, bağımsızlık hükümlerine uyacaklarına yönelik yazılı taahhüt almalıdır. Ayrıca; denetim şirketi, yürüttüğü işlerin mesleki standartlara ve ilgili yasal düzenlemelere uygun olmaması veya KYS 1'e uygun olarak oluşturduğu politika ve prosedürlere aykırı davranılması durumunda, şikâyetleri almak, soruşturmak ve çözüm üretmek amacıyla politika veya prosedürler oluşturması gerekmektedir (Yükçü ve Koçakoğlu, 2022: 11).

Denetim şirketi hem kendi iç koşullarında hem de yürüttüğü denetim veya hizmetin niteliği ile içinde bulunduğu koşullarda meydana gelen değişiklikler nedeniyle ilave kalite hedeflerine ihtiyaç duyabilir. Bu nedenle; denetim şirketinin, ilave kalite hedefleri, ilave kalite riskleri veya bu risklere karşı yapılacak işlere yönelik gereksinimlerin tespit edilmesi için uygun politika ve prosedürler oluşturması gerekmektedir (KYS 1, Paragraf 27):

Kalite Hedefleri, Kalite Riskleri veya Yanıtları Ekleme / Değiştirme İhtiyacını Belirten Bilgilerin Tespit Edilmesi

Kalite hedefleri, kalite riskleri ve karşılıkların belirlenmesi, bir denetim şirketi tarafından yalnızca tek seferlik olarak yerine getirilmesi gereken bir faaliyet değildir. Bu unsurlar, denetim şirketinin yapısı, yürüttüğü denetim ve hizmetlerin niteliği veya faaliyet gösterdiği koşullardaki değişiklikler nedeniyle ya da kalite yönetim sistemindeki eksikliklerin giderilmesi amacıyla yapılan düzeltici faaliyetler sonucunda değişikliğe uğrayabilmektedir (KYS 1 İlk Uygulama Rehberi, 31).

KYS 1'de, bir denetim şirketinin kalite hedeflerini, kalite risklerini ve karşılıklarını ne sıklıkla gözden geçirmesi gerektiği konusunda spesifik bir sıklık önerisi yer almamaktadır. Bunun yerine, bu unsurların kalite yönetim sistemini etkileyen değişiklikler meydana geldikçe veya sistemdeki aksaklıklar tespit edildikçe proaktif bir yaklaşımla gözden geçirilmesi ve

gerekli değişikliklerin yapılması gerektiği vurgulanmaktadır (KYS 1 İlk Uygulama Rehberi, 31).

KYS 1'de denetim şirketinin kalite hedeflerine, kalite risklerine veya karşılıklarına yönelik ekleme ya da değişiklik ihtiyacını belirlemek için iki temel mekanizma tanımlanmaktadır (KYS 1 İlk Uygulama Rehberi, 32).

- 1. Risk Değerlendirme Süreci:** Denetim şirketinin kalite hedeflerine, kalite risklerine veya karşılıklarına yönelik ekleme ya da değişiklik ihtiyacını belirlemek için şirketin risk değerlendirme sürecinin bir parçası olan politika ve prosedürler bulunmaktadır.
- 2. İzleme ve Düzeltme Süreci:** Denetim şirketinin kalite yönetim sistemi kapsamında, kalite hedefleri, kalite riskleri ve karşılıklarla ilgili eksikliklere dair bilgi elde etmek için oluşturulan izleme ve düzeltme süreci bulunmaktadır.

Bu mekanizmalar, kalite yönetim sisteminin sürekli iyileştirilmesine olanak tanıyarak kalite hedeflerinin, risklerinin ve karşılıklarının güncel ve etkili kalmasını sağlamaktadır.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Gelişen bilgi ve iletişim teknolojileri, denetim hizmetlerine daha proaktif bir yaklaşım kazandırırken, küresel düzeyde gerek düzenleyici otoriteler gerekse mesleki kuruluşlar tarafından getirilen düzenlemeler sonucunda bağımsız denetim şirketlerinin denetim faaliyetleri daha sistematik, güvenilir ve standartlaştırılmış bir yapıya kavuşmuştur. Kalite Yönetim Standartları, denetim süreçlerinde karşılaşılan risklerin etkin yönetimini ve denetim kalitesinin sürekliliğini sağlamak amacıyla, denetim şirketlerine bir çerçeve sunarak kalite yönetiminde bütünsel bir yaklaşımı teşvik etmektedir.

Kalite Yönetim Standartları, geleneksel kalite kontrol standartlarının ötesine geçerek bağımsız denetim şirketlerine önemli yenilikler getirmiştir. Bu standartlar, risk yönetimi odaklı bir yaklaşımın benimsenmesini, sürekli izleme ve değerlendirme süreçlerinin geliştirilmesini

zorunlu kılmaktadır. Ayrıca, denetim süreçlerinin her aşamasında risklerin tanımlanmasını, değerlendirilmesini ve bunlara uygun karşılıkların tasarlanmasını vurgulamaktadır.

Bağımsız denetim şirketleri, risk odaklı denetim yaklaşımını benimsemek için risk değerlendirme süreçlerini dikkatle tasarlamalı ve uygulamalıdır. Kalite hedeflerinin belirlenmesi, kalite risklerinin değerlendirilmesi ve tanımlanması, kalite risklerine karşı yapılacak işlerin tasarlanması ve uygulanması risk değerlendirme sürecinin temel aşamalarını oluşturmaktadır. Bu süreç yineleyici ve dinamik bir yapıya sahiptir.

Risk odaklı denetim yaklaşımı, Kalite Yönetim Standartları kapsamında bağımsız denetimde sürdürülebilir kalite yönetimi için temel bir gerekliliktir. Bu yaklaşımın yaygınlaştırılması ve etkin bir şekilde uygulanması, hem denetim şirketlerinin hem de denetlenen şirketlerin karşılaştığı risklerin daha etkili yönetilmesini sağlayarak denetim sektöründe güvenilirliği artırmakta ve kamu yararına hizmet etmeyi sağlamaktadır.

Bu çalışmada bağımsız denetimde kalite yönetimine ilişkin güncel standartlar ışığında risk odaklı denetim yaklaşımı değerlendirilmiştir. Gelecek çalışmalarda araştırmacılar, standartların farklı ölçeklerde faaliyet gösteren denetim şirketleri üzerindeki etkilerini ampirik verilerle analiz edebilir veya KYS 1'in bir diğer önemli bileşeni olan izleme ve düzeltme sürecini inceleyebilirler.

KAYNAKÇA

Bağımsız Denetim Standardı (BDS) 220- Finansal Tabloların Bağımsız Denetiminde Kalite Yönetimi,[https://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/BDS/BDS%20220\(1\).pdf](https://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/BDS/BDS%20220(1).pdf), (12.11.2024).

Chang, S. I., Tsai, C. F., Shih, D. H., & Hwang, C. L. (2008). The development of audit detection risk assessment system: Using the fuzzy theory and audit risk model. *Expert Systems with Applications*, 35(3), 1053-1067.

Coetzee, P., & Lubbe, D. (2014). Improving the efficiency and effectiveness of risk-based internal audit engagements. *International Journal of Auditing*, 18(2), 115-125.

Cohen, J., Krishnamoorthy, G., & Wright, A. (2017). Enterprise risk management and the financial reporting process: The experiences of audit committee members, CFO s, and external auditors. *Contemporary Accounting Research*, 34(2), 1178-1209.

Kalite Kontrol Standardı (KKS) 1- Finansal Tabloların Bağımsız Denetim ve Sınırlı Bağımsız Denetimleri İle Diğer Güvence Denetimleri ve İlgili Hizmetleri Yürüten Bağımsız Denetim Kuruluşları ve Bağımsız Denetçiler İçin Kalite Kontrol ,<https://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/PDF%20linkleri/standartlar%20ve%20ilke%20karrarlar%C4%B1/KAL%C4%B0TE%20KONTROL%20STANDARTLARI/kks1.pdf>, (12.11.2024).

Kalite Yönetim Standardı (KYS) 1- Finansal Tabloların Bağımsız Denetim veya Sınırlı Bağımsız Denetimleri İle Diğer Güvence Denetimleri veya İlgili Hizmetleri Yürüten Bağımsız Denetim Şirketleri İçin Kalite Yönetimi, <https://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/KKS/KYS%201.pdf>. (12.11.2024).

Kalite Yönetim Standardı (KYS) 1- Finansal Tabloların Bağımsız Denetim veya Sınırlı Bağımsız Denetimleri İle Diğer Güvence Denetimleri veya İlgili Hizmetleri Yürüten Bağımsız Denetim Şirketleri İçin Kalite Yönetimi, İlk Uygulama Rehberi,

<https://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/KKS/KYS%201%20%C4%B0lk%20Uygulama%20Rehberi.pdf>. (12.11.2024).

Kalite Yönetim Standardı (KYS) 2- Denetimin Kalitesinin Gözden Geçirilmesi, <https://kgk.gov.tr/Portalv2Uploads/files/Duyurular/v2/KKS/KYS%202.pdf>, (12.11.2024).

Kaya, H. P., & Uzay, Ş. (2024). Kalite Yönetim Standartları Kapsamında Denetim Şirketleri Tarafından Oluşturulan Davranış Kuralları. *Denetim Dergisi*, (30), 143-158.

Knechel, W. R., & Willekens, M. (2006). The role of risk management and governance in determining audit demand. *Journal of Business Finance & Accounting*, 33(9-10), 1344-1367.

KTP, <https://www.ktp.com.my/blog/differencebetween-isqc1-isqm1/14feb22> , (12.03.2024).

Lapițkaia, L. (2023). Firm's risk assessment process as an component of the quality management system of an auditing firm. *In Strategii și politici de management în economia contemporană* (pp. 114-118).

International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB), (2020), IAASB Quality Management ISQM 1 - Quality Management for Firms, (Retrieved on 12.11.2024).

International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB), *International Quality Management, Auditing, Review, Other Assurance, and Related Services Pronouncements Handbook, 2022*, <https://ifacweb.blob.core.windows.net/publicfiles/2024-08/IAASB-2023-2024-Handbook-Volume-1.pdf>, (Retrieved on 12.11.2024).

Ismail, A.H., Iskandar, T.M., Sanusi, Z.M. ve Shukor, Z.A. 2018. "Monitoring Audit Quality and Firm Resources of Audit Firm Practices in Malaysia: The Implementation of ISQC 1", *International Journal of Management Practice*, 11(3), 335-351.

Salih, J. I., & Flayyih, H. H. (2020). Impact of audit quality in reducing external audit profession risks. *International Journal of Innovation, Creativity and Change*, 13(7), 176-197.

- Tanören, D., & Biçer, A. A. (2023). Kalite Yönetim Standartları Kapsamında Bağımsız Denetim Kalitesi. *Vergi Dünyası Dergisi*, vol.1, no.501, 27-43.
- Tanören, D. (2024). *Bağımsız Denetim Kalitesi ve Yeni Kalite Yönetim Standartları: İlgili Paydaşların Alguları Üzerine Bir İnceleme*, (1. Baskı). İstanbul: Hiper Yayın.
- Vaicekauskas, D., & Mackevičius, J. (2014). Developing a framework for audit quality management in audit firms. *Zeszyty Teoretyczne Rachunkowości*, 75(131).
- Yükçü, S., & Koçakoğlu, Ö. (2022). Bağımsız Denetimde Risk Değerlendirme Sürecine Denetim Kalite Göstergelerinin Katkısı. *Muhasebe Bilim Dünyası Dergisi*, 24(MODAVICA Özel Sayısı), 1-18.